

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	otsus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	06.06.2017
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	
Avaldamismärge:	RT III, 07.06.2017, 2

Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050

Vastu võetud 06.06.2017

Riigieelarve seaduse § 20 lõike 1 alusel Riigikogu otsustab:

I. Maapõuepoliitika visioon ja üleriigilineeesmärk

Maapõue ja seal leiduvaid loodusvarasid uuritakse ning kasutatakse Eestiühiskonnale võimalikult suurt väärtust looval moel, arvestadeskeskkonnaalaseid, sotsiaalseid, majanduslikke, geoloogilisi ja julgeolekuaspekte.

Eesti pikaajaline eesmärk maapõue valdkonnas on tagadamaapõueressursside teaduspõhine, riigi majanduskasvule ja ressursitõhususelesuunatud keskkonnahoidlik ning inimeste tervist säilitav haldamine ja kasutus. Samal ajal on oluline vähendada sõltuvust taastumatutest loodusvaradest.

II. Valdonna arendamise põhimõtted ja prioriteetsed arengusuunad

1. Uurimine ja kasutamine

Kvaliteetse geoloogilise informatsiooni omamine on oluline peaaegu kõigikeskkonnakasutusega seotud tegevuste planeerimisel, riskide hindamisel jategevuste elluviimisel. Olulisemad neist on uute maavarade kasutuselevõtt, loodus- ja põhjaveekaitse, veevarustuse, jäätme korralduse ja ehitisteplaneerimine ning keskkonnamõju hindamine. Suur osa infost kogutaksegeoloogilise baaskaardistamise käigus. Varasema geoloogilise kaardistamise jauurimistöde alusel on teda, et Eestil on konkurentsivõimelisi maapõueressursside (nt põlevkivi, turvas, tehnoloogiline dolo- ja lubjakivi), millest saab valmistada tooteid, mille järele on nii praegu kui ka perspektiivis riigi seesning maailmaturul nõudlus. Jätkuv uurimistegevus on oluline nii võimaluste kuika ohtude teadmiseks ja nendest lähtudes otsuste tegemiseks.

Suur osa Eestimaa maapõueressurssidest kuulub riigile, mistõttu on asjakohane, et riik saab nendekasutamist hõlpsalt. Seejuures mõjutab ressursi kasutamine suuremal võivähemal määral kohalikku omavalitsust ja elanikkonda, mistõttu on õiglasenendega hõlpsalt jagada.

Eeltoodust lähtudes on sõnastatud maapõue uurimise ja kasutamisega seotud poliitikasuunad.

1.1. Geoloogilise informatsioonikogumiseks ja maapõueressursside kasutuselevõtuks ning maksimaalseksväärdamiseks vajalikke uurimistöid tehakse mahus ja suundades, mis vähemaltsäilitavad ning hoiavad ajakohasena olemasoleva teadmusbaasi. Teadmusbaasisuurendatakse eelistatult majandusliku potentsiaaliga maapõueressursside iseloomustavateabega.

1.1.1. Keskkonnakasutusega seotud tegevuste planeerimiseks ja riskide hindamiseks vajaliku alusinfo täiendamiseks koostab riikgeoloogilise baaskaardistamise (mõõtkavas 1 : 50 000) kava jakorraldab kogu Eesti maismaa territooriumi kaardistamise.

1.1.2. Eesti maapõuepotentsiaali täpsustatakse ja maapõue rakenduslikke teadusuuringuidkorraldatakse süsteemselt riigi koostatud perioodiliselt uuendatavamaapõueressurssidega seotud uurimistöde ning teadus- ja arendustööde kava alusel.

1.2. Riik saab maapõueressursside kasutamisest õiglastulu.

1.2.1. Selleks et tagadariigile maapõueressursside kasutamisest maksimaalne kasu, juurutab riikressursside uurimise ja kasutamise lubamise ning riigitulu võtmise mehhanismid, mis arvestavad tegevuste eripäraga ja võimaldavad nendest võimalikult suuremal määral riigile hõlpsalt saada, seadmata põhjendamatult ohtu tegevustejätkusuutlikkust.

1.2.2. Maapõue valdkonna ja majanduse arengu ergutamiseks vajalike investeeringute toomiseks tutvustab riik aktiivselt Eesti maapõueressursside ningnendega seotud andmeid ja uuringuid potentsiaalsetele investoritele.

1.3. Maapõueressursside majandamisel toetatakse positiivseidsotsiaal-majanduslikke muudatusi ning leevendatakse seonduvaid negatiivseidsotsiaal-majanduslikke mõjusid.

1.3.1. Ühiskonnale suurima väärtuseloomiseks rakendab riik mehhanisme, mis tagavad maapõueressursside kasutamisestlaekuva riigitulu kõige otstarbekama ja suurima pikaajalise positiivse mõjugakasutamise.

1.3.2. Maapõueressurssidekasutamise muutmiseks sotsiaalselt aktsepteeritavamaks rakendab riik lahendusimaapõueressursside kasutamisest laekuva riigitulu jaotamiseks selliselt, etsellest saavad osa otseselt mõjutatud kohalikud omavalitsused ja riigitulustlähtev positiivne mõju jõuab ka tegevusest otseselt negatiivselt mõjutatud isikuteni.

1.3.3. Maapõueressurssidekasutamise seotud negatiivsed välismõjud kompenseeritakse, lähtudespõhimõttest, et kasutaja maksab, ning arvestades negatiivsete välismõjude puhulrahalise kompensatsiooni ulatuse määramisel usaldusväärsete andmete alusel inimestele, majandusele ning looduskeskkonnale avalduvat tegelikku tervikmõju.

2. Keskkonnamõjuja tõhusus

Maapõue kasutamise lubamisel vajab loa andja kvaliteetse otsuse tegemiseks piisavat ajakohast infot tegevusemõjude (sh loodus-, majandus- ja sotsiaalkeskkonna mõjude) kohta jausaldusväärseid hindamismeetodeid prognooside tegemiseks. Otsuste tegemisel tuleb seejuures püüelda eri huvide tasakaalustamise ja häiringute vähendamise poole.

Maapõue kasutamise lõpetamisel on oluline, et keskkonnakasutaja korrastaks alati maa ja maapõuetarbimisväärses ning edasise kasutusotstarbega kokku sobivaks. Probleemideesinemine selles küsimuses tekitab kahju maapõueressursside kasutamise mainele ja tihti ka lisakulusid riigile.

Maapõueressursside tuleb kasutada tõhusalt, välistades ülemäärase jaraiskava kasutuse, mistõttu on tark valmistada ressursikoguse ühiku kohtavõimalikult palju kõrge lisandväärtusega toodangut. Samal ajal tuleb minimeerida jäätmete ja maksimeerida tekkinud jäätmete taaskasutus.

Eeltoodust lähtudes on sõnastatud maapõue kasutamise keskkonnamõjude ja kasutamise tõhususega seotud poliitika suunised.

2.1. Maapõue kasutamise seotud olulisemad keskkonna-, majanduslikud ja sotsiaalsed mõjud on alati eelnevalt analüüsitud ning tegutsemisel valitakse kõige sobivamad lahendused. Riik suunab tegevuse korraldamisel rakendama võimalikult keskkonnasäästlikku ja innovaatilist tehnoloogiat.

2.1.1. Ootamatute negatiivsete tagajärgede vältimiseks ja otsuste tegemiseks vajaliku teabe saamiseks prognoositakse põhjendatud detailsusega maapõueressursside kasutamise mõju keskkonnale alati enne tegevuse alustamist. Riik toetab selleks vajalike üldiste mudelite ja süsteemide arendamist ning kasutuselevõtmist ja sisendandmete kogumist.

2.1.2. Majandusarengu ja keskkonnanahoiu tasakaalustamiseks vaetakse maapõue uurimise ja kasutamise lubamisel alati nii looduskeskkonna, sotsiaalseid kui ka majanduslikke tegureid ja mõjusid.

2.1.3. Maapõueressursside tuleb kasutada ohustamata inimestetervist ja püsivalt halvendamata nende heaolu. Tegevuse jätkusuutlikkust tagavas määras rakendatakse leevendusmeetmeid ka piirväärtustesse jäävate, kuid ümberkaudseid elanikke häirivate mõjude puhul.

2.1.4. Maapõueressurssidekasutamise mõjudest tervikliku ülevaate saamiseks hinnatakse uute ressursidekasutuselevõtmisel üldisel tasemel ka nende ressursidega seotud tööstuskompleksi logistikat, ühiskondlikku aktsepteeritavust jakeskkonnamõjusid ning tulemusi arvestatakse tegevuse lubamisel võimittelubamisel.

2.1.5. Maapõue kasutuse soovimatute mõjude vähendamiseks soodustab riik maapõue kasutuse uute keskkonnasäästlike ja innovaatiliste või alternatiivsete samaväärset tulemust andvate rohetechnoloogiate väljatöötamist ning nende seonduvate parimate meetodite arendamist ja aitab kaasa nende levitamisele.

2.2. Kaevandatud maa ja maapõue korrastamine on tagatud ning selleks rakendatakse parimaid meetodeid ja kogemusi, arvestades terviklikku ja sobivaimat lahendust ning piirkonna arengut.

2.2.1. Kaevandatud maa korrastamise tagamiseks jakarjääridega seotud keskkonnanahäiringute vähendamiseks võtab riik kasutusele õigusliku või majandusliku mehhanismi, mille abil väheneb selge materjalinõudluseta karjääride arv.

2.2.2. Korrastamise korralduse reaalsetele vajadustele vastavaks muutmiseks riik diferentseerib ja võtab kasutusele kaevandatud maa ning maapõue korrastamise nõuded, lähtudes karjääride ja kaevanduste suurusest, keerukusest, ohtlikkusest ning muudest asjaoludest selliselt, et nõuded on proportsionaalsed. Lisaks on nõueteväljatöötamisel aluseks põhimõte, et maa ja maapõue korrastamine algab võimalikult varases kaevandamise staadiumis ning toimub võimalikult suures ulatuses paralleelselt kaevandamisega.

2.2.3. Selleks et kaevandamislubade omanikud ei saakshüljata korrastamata karjääre ja kaevandusi, võtab riik kasutusele õiguslikud võimajanduslikud mehhanismid, millega tagatakse kaevandatud maa ning maapõuekorrastamine kõigil juhtudel. Riik korraldab varem hüljatud karjäärade jakaevanduste korrastamise, alustades objektidest, mis kujutavad ohtu inimestele ja loomadele või avaldavad otseselt negatiivset mõju looduskeskkonnale.

2.2.4. Kaevandatud maaja maapõue parimal moel kasutuselevõtmiseks vaadatakse korrastamisõuetekehtestamisel ala ning ümbritsevat maastikku tervikuna. Korrastamislahenduseväljatöötamise kaasatakse kohalikke elanikke ning arvestatakse piirkondlike arenguplaanide ja planeeringutes määratletud arengusuundadega. Tuvastatakse jalevitatakse kaevandatud maa ning maapõue korrastamise parimaid kogemusi.

2.3. Maapõueressursside kasutuse suunamisel tagatakse ringmajanduse põhimõtetest lähtuvalt ressursidevõimalikult suure lisandväärtusega ning säästlik kasutamine minimaalsete kadude ja minimaalsete jäätmetega. Seejuures ei tarbita taastuvat maapõueressurssi ületaastumise määra ja uuritakse võimalusi taastumatute maapõueressursside asendamiseks taastuvate ressursidega ning ressurside kasutamise tõhusamaks muutmiseks.

2.3.1. Maavarade säästliku kasutamise tagamiseks eelistatakse riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuse ehitistes maksimaalses võimalikus määras kohalikke maavarasid ning rakendatakse ehitustehnoloogiaid, mis kasutavad maksimaalselt ära ehitusmaterjalide tootmisprotsessis tekkinud saadusi, kaevandamise kõrvalsaadusi ja kaevandamisjäätmeid.

2.3.2. Maapõueressursside kasutamisel suurendatakse pidevalt ressursitootlikkust ja vähendatakse jäätmeteket.

2.3.3. Kasutatava maapõueressurssiga kaasnev maapõueressurss kas kasutatakse või säilitatakse kasutamiskõlblikuna võimalikult esialgses kvaliteedis.

2.3.4. Riik loob tingimused maasoojuse laialdasemaks kasutamiseks.

3. Õppe-, teadus- ja arendustegevus

Maapõuealase kõrghariduse puhul on oluline tagada tihe seos teadus- ja arendustöö ning riigi vajadustevahel. Valdkonna jätkusuutlikkuse tagamiseks peab hoidma noorte huvi maapõuevaldkonnaga seotud kõrghariduse omandamise vastu.

Ülikoolides on loodud ajakohane õppe- ja teadustöö infrastruktuur, mida on oluline rakendada ka riigiasutuste ja ettevõtete praktiliste probleemide lahendamisel, muu hulgas näiteks riigi ja erasektori tellimisel tehtavate rakenduslike teadusuuringute tarbeks.

Rahvusvaheline koostöö toimib nii riigi kui ka ülikoolide tasandil eelkõige eri projektide kaudu. See on väga oluline kogemuste vahetamiseks ja teadustöö tulemuste taseme tõstmiseks. Rahvusvahelise teadusvahetuse korralduses juhindutakse riigi prioriteetidest ning arvestatakse neid ka ressurside kavandamisel.

Eeltoodust lähtudes on sõnastatud maapõue valdkonna õppe-, teadus- ja arendustegevusega seotud poliitika suunised.

3.1. Valdkondlik õppe-, teadus- ja arendustegevus on korraldatud eesmärgipäraselt ning tulemuslikult, arvestades riigi ja erasektori vajadusi ning huve.

3.1.1. Selleks et arendada Eesti teadlaste ja üliõpilaste võimekust leida ja rakendada parimaid tehnoloogiaid Eesti maapõueressursside kasutamiseks, tõhustatakse maapõueressursside uurimisega tegelevate teadusasutuste koostööd Eesti ja välismaiste teadusasutuste ning tehnoloogia ettevõtetele.

3.1.2. Valdkondliku hariduse kvaliteedi ja suunitluse parandamiseks tagavad õppeasutused spetsialistide õpetamisel omavahelotstarbeka koordineerimise, arvestades tööandjate ja riigi hinnanguid ja analüüsitud tulemusi ning pöörates rohkem tähelepanu rakenduslikule suunale, sealhulgas tehnoloogilistele õppesuundadele.

3.1.3. Maapõuealase hariduse eelissuundade määramiseks vajaliku info kogumiseks analüüsib riik regulaarselt õppetähtsust (sh sisseastumist ja väljalangevust), lõpetajate tööhõivet ja selle prognoosi ning õppekavade vastavust tööturu vajadustele. Valdkondliku hariduse populariseerimiseks tutvustatakse aktiivselt maapõue uurimise ja kasutamise seotud teadusdistsipliine kooliõpilastele.

3.1.4. Olemasoleva ressursi otstarbekaks kasutamiseks otsitakse lisavõimalusi, kuidas Eestiteadus- ja arendustegevuse maapõueressursside uurimise teadustaristut rakenduslikult kasutada. Ülikoolid peavad tagama nende kasutuses oleva avaliku sektorivahendite abil ajakohastatud analüütilise taristu teenuste paremakättesaadavuse ettevõtetele ja riigipoolsetele tellijatele. Rakendus- ja arendustegevuses kaasatakse erakapitali.

3.2. Rahvusvahelisekoostöö vajadus on määratletud, koostöö juhtimise vastutus ja eesmärgid on kokkulepitud ning koostööd tehakse tulemuslikult.

3.2.1. Selleks ettagada hariduse ja teadusuuringute kõrget taset, tõhustavad ülikoolidrahvusvahelist koostööd, arendavad selleks sobivaid võrgustikke, õppekavasid jaõppekursuseid, mis loovad täiendust puuduolevates või meil vähem uuritud, kuidEesti maapõue jätkusuutliku ja tõhusa kasutamise seisukohalt vajalikesvaldkondades.

3.2.2. Rahvusvahelise koostöö soodustamiseks analüüsibriik koos ülikoolidega maapõuealase rahvusvahelise koostöö vajadusi, võimekusija võimalusi ning analüüsi alusel kujundab ülikoolide koostööprojektidesosalemise toetamise põhimõtted ja arvestab neid toetuse kavandamisel.

3.2.3. Kogemuste omandamiseks ja finantsvõimekusesuurendamiseks osalevad teadus- ja haridusasutused ning riigi geoloogilistetöödega tegelev asutus rahvusvahelistel hangetel geoloogiliste tööde tegemiseksning leiavad muid võimalusi rahvusvahelisele turule sisenemiseks.

4. Info kogumine, säilitamine ja levitamine ningteadlikkuse suurendamine

Eesti eri institutsioonidevalduses on suur hulk geoloogilisi materjale ja infot, mis on väga olulised,kuna muudavad lihtsamaks ja märgatavalt odavamaks uurimistöö tegemise.Geoloogilist materjali ja infot tuleb säilitada jätkusuutlikult ja need peavadolema põhjendatud eesmärgil ning ulatuses huvilistele kättesaadavad.

Maapõue valdkonnas sisulinekaasarääkimine eeldab vähemalt mõningal määral erialaste teadmiste omamist.Kõik asjaosalised peavad olema piisavalt teadlikud maapõue kasutusega seotust,et saaksid osaleda aruteludes otstarbekaimate lahenduste leidmiseks.

Maapõuega seotud seire onnäiteks põhjaveeseire, seismoseire ja rannikuseire. Põhjendatud otsustetegemiseks ja otsuste mõjude hindamiseks on muu hulgas vajalik piisava, õigestisuunatud ja jätkusuutliku seire tulemused.

Eeltoodust lähtudes on sõnastatud maapõuealase infokogumise, säilitamise ja levitamise ning teadlikkuse suurendamisega seotudpoliitikasuunised.

4.1. Maapõuealaseinfo kogumine, säilitamine ja kättesaadavus on korraldatud parimal moel.Selleks on kasutusel kasutajasõbralikud infotehnoloogilised lahendused ja teaveon eri andmebaasidega seostatud ning põhjendatud ulatuses avalikultkättesaadav.

4.1.1. Geoloogiliseinformatsiooni kättesaadavaks tegemiseks digitaliseeritakse riigiasutustehallatav informatsioon põhjendatud mahu, seotakse ja ühildatakse geoloogilisteandmebaaside tarkvara teadusasutuste andmebaasidega ja korraldatakseandmebaaside haldamine ühtsetel alustel. Kasutusolevate andmekogude ja infosüsteemide arendamisel arvestatakse nende kasutuse eesmärkide ning otstarbeja teiste riikide parima kogemusega. Kõik riigi omanduses olevad maapõuealaseduurimistööd ja andmed tehakse põhjendatud ulatuses avalikult kättesaadavaks.

4.1.2. Olemasoleva ja lisanduva geoloogilise materjali (sh puursüdämike)otstarbekaks kasutamiseks tagab riik geoloogiliste materjalide pikaajalise ningnõuetekohase säilitamise, vaba kättesaadavuse uurimistöödeks ja võimalusehoiustada lisanduvat geoloogilist kivimimaterjali.

4.2. Avalikkus on maapõue kasutamise seotust piisavaltinformeeritud ja valdkonna maine on objektiivsetest asjaoludest lähtuvalt parimvõimalik.

4.2.1. Selleks et valdkonnaotsuste tegemisel toetada teadmispõhist arutelu Eesti elanikega, tagatakseavalikkuse süsteemne teavitamine ja maapõuealase teadlikkuse suurendamine,kasutades tõhusaid kanaleid ja kaasates võimalikult paljusid huvirühmi.

4.3. Keskkonnaseire tagab maapõue kasutamise korraldamisevajadustele vastava andmestiku.

4.3.1. Keskkonnaseire tagabpiisava informatsiooni, et hinnata keskkonna vastupanuvõimet, ressurssidekasutamise üleriigilist ja piirkondlikku mõju looduskeskkonnale ning inimesetervisele, georiske ja kasutamisest mõjutatud maapõue ning maaala korraldamiseedukust. Seire on suunatud kindlate strateegiliste eesmärkide täitmisele,seireprogrammid on pikaajalised ja jätkusuutlikud. Kõik riigi käsutuses olevadmaapõueressursside kasutamise seotud seireandmed on kasutuseesmärke silmaspidades süstematiseeritud, seostatud ja avalikkusele kasutajasõbralikultkättesaadavaks tehtud.

5. Maapõuekasutuse korraldus

Maapõue valdkonnaga seotudriigi huvid peavad olema selgelt defineeritud, et tagada kõigi asjassepuutuvateinstitutsioonide valdkondlik kompetents piisaval tasemel ja juhtida valdkonda,tuginedes asjakohastele põhimõtetele. Eesti maapõues on mitu arvestatavamajandusliku potentsiaaliga ressursi. Arvestades maapõueressurssidekasutamise seotud keskkonna-, sotsiaalseid ja majanduslikke mõjusid, peaksriik omama peamist kompetentsi ja initsiatiivi nende ressursside kasutamise üleotsustamisel. Selleks on vaja riigi tasandil süsteemselt ja järjepidevaltplaneerida, teha ning rahastada maapõueressursside ja nende väärindamisegaseotud uurimistöid.

Õigusnormide asjakohasustuleb regulaarselt analüüsida ja tulemuste põhjal neid vajaduse korraloptimeerida ning täiustada. Õigusraamistik peab olema eesmärgipärane ja proportsionaalne ning selle rakendamine kõigile asjaosalistele võimalikult vähekoormav. Näiteks tuleb tagada ruumilise planeerimise ja maapõue kasutusenormide vastuoludeta koostoime, piirangutega seotud maakasutusviiside (sh niilooduskaitse, maardlate, riigikaitse kui ka muude piiranguobjektidega seotud maakasutusviiside) üle otsustamine on otstarbekas kujundada võimalikult paindlikuks, tegevuslubade andmise protsess peab olema võimalikult selge ja isegi käigus tuleb püüda saada kohalike elanike heakskiit kavandatava tegevusele.

Maapõue kasutuse asukohavaliku riikliku suunamise juures vajab hindamist, kas ja millises olukorras see on mõistlik. Ei ole välistatud, et konkreetsetel tingimustel või konkreetsete ressursside puhul võib riigi sekkumine olla mõistlik ning põhjendatud. Samal ajal peab kaaluma, kas sekkumisel on märkimisväärne positiivne mõju. Lisaks on maapõueressursside kasutuse kavandamise ja varustuskindluse tagamisega seotud otsuste tegemiseks oluline omada infot ressursside vajaduse kohta ja see eeldab usaldusväärsete prognooside koostamist.

Eeltoodust lähtudes on sõnastatud maapõue kasutuse korraldusega seotud poliitikasuunised.

5.1. Avalikusektori ülesanded maapõue valdkonna haldamisel on selgelt määratud ning toetavad arengudokumendi visiooni ja eesmärgi saavutamist. Ülesandeid täidetakse asjakohastes struktuurides tõhusalt ja tulemuslikult.

5.1.1. Tasakaalustatud arengu tagamiseks kaasatakse valdkonna juhtimisse põhjendatud mahu kõik enam asjassepuutuvad riiklikud kompetentsid ja huvid.

5.1.2. Riigi maapõue valdkonnaga seotud ülesanneteteravilikumaks ja tõhusamaks täitmiseks koostatakse rakendusürituskorraldamine ja maapõueressursside kompetentsikeskuse roll ühte riigiasutusse.

5.1.3. Kohaliku tasandi huvidega arvestamiseks ja infovahetuse tagamiseks kaasatakse kohalikud omavalitsused võimalikult varasestadiumis maapõueressurssidega seotud otsustusprotsessidesse ja nendepõhjustatud arvamusega arvestatakse võimalikult suurel määral.

5.2. Eesti maapõue õigus on eesmärgipärane, proportsionaalne ja suunatud maapõue kasutamisele suurimat väärtust looval moel.

5.2.1. Eesti maapõue õiguse kujundamisel välditakse ala- või ülereguleerimist, väärtustatakse maapõue majandusliku potentsiaalikasutamist ja vähendatakse bürokraatiat, et tagada sobiv raamistik riigimaapõue valdkonnaga seotud eesmärkide saavutamiseks.

5.2.2. Maapõue kui rahvusliku rikkuse uurimist ja säästlikku kasutamist käsitlevates küsimustes kujundatakse õigusnormid sellisteks, et Vabariigi Valitsusel on lõpliku otsuse tegemise õigus juhul, kui tegevus on olulise riikliku huviga. Seejuures hõlmab tegevuse lubamismenetlus võimalikult suure ulatuses kõiki sellega kaasnevat või vajadusega asjakohaseid aspekte, mis võiks vajada eraldi kooskõlastamist või luba. Hilisemad tegevusega seonduvad täiendavad menetlused ei tohi mõjuvõimseta selle elluviimist takistada.

5.2.3. Maapõue kasutamise lubamise menetluste tõhustamiseks ja sotsiaalse aktsepteeritavuse suurendamiseks rakendab riikmeetmeid maapõue kasutajate ja kavandatava tegevuse mõjualasse jäävate isikute vahelise aktiivse suhtluse ja koostöö edendamiseks selliselt, et võimalikult paljudel juhtudel saavutatakse tegevuse elluviimiseks kokkulepe kogukonnaga.

5.2.4. Maapõueressursside kasutamise mõistlikuks ja jätkusuutlikuks korraldamiseks on tegevustele seatud piirangud ning kohustused põhjendatud ning asja- ja ajakohased.

5.3. Maapõue kasutuse asukoha valiku suunamiseks otsitakse parimate kogemuste põhjal Eestile otstarbekaid, mõistlikke ja säästlikke lahendusi. Maapõue kasutamise korraldus ja ruumiline planeerimine toimivad kooskõlas.

5.3.1. Maapõue kasutuse paremaks korraldamiseks ja riigihuvide realiseerimiseks suunab riik maapõueressursside kasutamise asukohavalikut olukordades, kus see aitab kaasa ressursside ratsionaalsele ja säästlikule kasutamisele, vähendab olulisi negatiivseid keskkonna-, sotsiaalseid ja majanduslikke mõjusid ning lihtsustab maapõue kasutuse korraldamist.

5.3.2. Planeerimise jamaapõue valdkonna õigusnormide reguleerimisalades kooskõla loomiseks määratakse selgelt eri tasandi planeeringute seos maapõue kasutuse korraldusega.

5.3.3. Maapõueressursside kasutamise paremaks planeerimiseks ja varustuskindluse tagamiseks koostab ning uuendab riik regulaarselt maavarade ja põhjavee vajaduse prognoosi, mis toob vajaduse välja nii ajaliselt kui ka geograafiliselt.

5.4. Alternatiivsete maakasutusviiside vahel valiku tegemine on paindlik, kaalutletud, teadmisteletuginev ja eri huve arvestav.

5.4.1. Maavaradekättesaadavuse tagamiseks korraldab riik maardlate ja nende eksploateerimiseksvajaliku maa kaitse maavara kasutamist raskendavate või takistavate tegevustest, arvestades kaitstava maardla ning alternatiivse maakasutusviisi olulisustriigi jaoks, kavandatava tegevuse mõju suurust maavara kasutamisele jakavandatava tegevuse ning maavara kasutamise ajalise kattuvuse tõenäosust. Riikhindab maardlate olulisust selleks väljatöötatud kriteeriumite alusel.

5.4.2. Selleks et tagada riigi huvide realiseerimine võimalikult suures ulatuses, lähtutakse eri maakasutusviiside vahel valikutegemisel konkreetse juhtumiga seotud asjaoludest ja prioriteetidest. Riik kujundab alternatiivsete maakasutusviiside vahel valimise paindlikuks.

III. Aruandlus

Vabariigi Valitsusesitab alates 2021. aastast mitte harvem kui iga nelja aasta järel Riigikogule ülevaate maapõuepoliitika põhialuste elluviimise kohta. Samuti vaadatakse maapõuepoliitika põhialused aastani 2050 üle ja vajaduse korral ajakohastatakse nelja aasta järel.

Eiki Nestor
Riigikogu esimees